

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Kaj pa sedaj?

Topovi so začeli grometi, angleški meč hoče presekat egiptovski voz. V nedeljo so posedli Angleži vsa važnejša mesta ob sueškem kanalu začevši pri Port Sajd. S tem se je začela prava vojna v Egiptu. Kaj je napolnilo angleškega poveljnika, da je od tod začel prodirati v Egipt, da je iz Aleksandrije preložil svoj glavni stan bolj na vzhod in od tam hoče vojno peljati? Poglavitni vzrok je pač Nil, in nje proplavanje konec avgusta, drugič pa tudi vtrjenja, katera so napravili Egipčani ob Nilu, odkar so Angleži streljali v Aleksandrijo, tedaj se Angležem ni varno videlo bika za roge loviti. Bitva 5. avgusta je pokazala Angležem, da ni tako lahko premagati trdnjav katere je naredil Arabi paša pri Kafr-el-Davar in v drugi vrsti onih pri Damanhur. Tudi ko bi bil Abukir padel, ni kazalo pomikati se od Abukir naprej proti Kahiri zaradi Nilovih povodanj. Napoleon je sicer l. 1798 šel po tej poti, ali on je bil v Kahiri, še preden je Nil prestopil bregove, poprej pa je Mameluke odločno premagal v bitvi pri piramidah.

Nilov proplav je važen za obrambo Egipta. Konec avgusta nastopa Nil in proplavi vso zemljo ob Delti. Do konca septembra nastopi Nil in potem počasi upada, tako da je konca oktobra uže zopet v svoji strugi. Cela dva meseca je tedaj zemlja zaradi proplava in močvirja nepristopna. Vozijo se od kraja do kraja po čolnih, po železnicah, ali po cestah, ki so izpeljane po nasipih. Prebivališča so takrat videti, kakor otoki v morju.

Iz tega se vidi, da gre gledati na tako

reko, in to je silo važno v vojaškem oziru. Ni dvomiti, da je Arabi paša storil vse, da se posluži te važne okolnosti za brambo dežele. Vsaj je znano, da je važna pota po nasipih zaprl z baterijami, ceste na pripravnih krajih pustil prekopati in nastavlil vsacega napotja. On je tako napravil vtrjenja, ki so nad vso moč nepremagljiva.

Ob Nilovi Delti bi tedaj vojna najdla neznanskih ovir. Ko bi bili Angleži vojno začeli od te strani, bi bilo zanje sila kritično tako postopanje, dasiravno bi po Nilu lahko vozili s svojimi manjšimi ladjami. Angleški nadpoveljnik preloživši vojno na Sueški kanal, je vse to dobro prevdaril, in ognil se je Nilovega vodovja, ob strani pustil vse obrambe, kolikor so jih v šestih tednih izvršili, in za svoje vojevanje si je odbral bojišče, ki je skoraj za polovico bliže do glavnega mesta (Kahire.)

Vse drugače pa bi bilo, ko bi bili Angleži uže pred šestimi tedni, ko so Aleksandrijo bombardovali, izvolili to progo za bojno polje. Recimo, da bi bili Angleži precej po bombardovanju Aleksandrije posedli Suec, najdli bi bili Egipčane popolno nepripravljene. Kakor se sedaj kaže, je bilo streljanje v Aleksandriji brez vsake koristi za daljno vojevanje, a sovražnika bi bili popolno iznenadili, ker bi bil on čakal Angležev pri Aleksandriji, in bi Sueškega kanala ne bil nič zavaroval.

Odsihmal pa je egiptovski diktator skrbel, da ga tudi na ti strani niso najdli nepripravljenega. Lesseps je sicer zatrjeval, da bodo Angleži spoštovali nobestransvo (neutraliteto). Sueškega kanala in ne bodo pošiljali le sem

svojih vojnih brodov, a Arabi paša je zgradil vsa važnejša mesta, ki od kanala vodijo v Delto in proti Kahiri in nastavlil povsod vojakov, ker se je bal angleške brezobzirnosti. Važna strategična mesta so: Salilieh, železnična postaja v medi sred Kahiro in Damiette, potem Te-el-Kebir, kjer se vežete železnični progi iz Aleksandrije in Kahire proti Ismajliji, teh se ni mogoče ogniti sovražniku, ki dere od kanala v deželo. V drugi vrsti je pa vtrjen egiptovski tabor v Zagazigu, kjer se strinjajo železnice, ki peljejo od Sueškega kanala, kar brani prodiranju v deželo. Od Zagaziga lahko pošlje Arabi paša pomoč po železnici ali v Salilieh ali v Tel-el-Kebir, ako bi posamezni oddelki angleške armade napadali te kraje, lahko jih zgrabi in zapodi. Vseh teh koristi Arabi paša pred šestimi tedni ni imel.

Armada, ki gre od kanala proti Egiptu, mora prehoditi puščavo, ki nima ne vode, ne sence. Ako Arabi paša odpelje sladkovodni kanal, ki pelje iz Nila v Suec, bi oviral angleško prodiranje, ker Angleži bi morali od daleč dobivati vode, zato bi bilo treba celo čedo velblodov. Vsako pomikanje pa se bode moglo več ali manj držati železne ceste, po kateri bodo dobivali, česar potrebujejo; a ni dvomiti nad tem, da bode Arabi paša vse razdejal, kar bode dosegel.

Pri vojevanju v puščavi je pa tudi gledati na izvrstno konjico Beduinov, ki bi vtegnila zelo nevarna postati angleškim tovorom, ki se pomikajo za armado. Beduini so gotovo kos vsaki konjici, angleški konji niso vajeni afrikanke vročine.

Videli smo tedaj, da je vojna pot za pro-

Spomini na veliko slovansko romanje v Rim l. 1881.

(Spisuje M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

II.

Vatikan. — Sikstinska kapela. — Slikarije i. dr.

Glava stebrov (ali nadstebrovje) je naj lepša, ki je ostala od praveka. Vméni stebri so od srednjega čedalje manjši na obe strani. Stebri na koncu pa imajo večji premér, kakor oni v sredi. Ovršje in pričelek (nastrešek) sta naj lepše enakomernosti, ki se nahaja v stavbarstvu. Gréde v podstrešju so bile v starem času zvezane z debelimi broneniimi drogi, ktere je dal papež Urban VIII. 1632 l. preč vzeti; ter iz njih so naredili (in prelili) v velik baldahin, stol sv. Petra v Vatikanu pa še 80 velikih topov za angeljski grad. Od bronca niso ostale kakor bronena vrata, ktera so stara, pa obroč, ki pokriva rob oboka. Za nadomestilo je storil Urban VIII. povzdigniti ob dveh straneh dva zvonika po načrtu Benini-ovem. Znotranji tempelj, kateri ne more bolj veličasten biti; je okrogle podobe, zaradi

tega se imenuje tudi Rotonda ali „okroglica“. Znotranji premér ne ušteví zidu, ima 132 metrov, in ravno toliko meri tudi visokost od tal do vrh oboka. Debelost zida, ki obdaja to izredno stavbo, znaša 5 metrov! Ta tempelj, ki je v stari stavbi ohranjen, ož čudo! nima nobenih oken in vendar je dovolj svitel; kajti svitloba prihaja noter skoz eno samo okroglo lino, ktera je na vrhu oboka, ki meri v premeru 8 metrov, in k kateri se pride po stopnicah; stopnic pa je od zvinej 190 do tiste čudne široke line. Znotraj tempeljna med krasnimi kapelami je 8 dolblin (jam v zidu) okinčanih s ploščo, ktero nosita dva stebra, večidel iz rumenega marmorja, ki je dragoceni ostanek tistega silno redkega marmorja tudi v stari dobi. Prenaredili so jih v altarje, z nekoliko spremembo prvotne oblike. Pred je služil ta tempelj za bedaste obrede vsim malikom, zdaj pa služi v čast najčistejši Devici in vsim svetnikom mučenikom*). Pantheon spominja na najbolj popolno rimsko stavbarstvo ter vanj se je dalo mnogo velikih rimskih umetnikov pokopati: N. pr. Raffael, kateri je pokopan pod 3. kapelo na levi pod podlago

*) Latinsko se zove: s. Maria ad martyres.

kipa „Madonna del Sasso“. Največi umetnik v novih časih je hotel, da naj počivajo njegovi zemeljski ostanki pod tistim krasnim kipom Matere Božje, ktere častivec je bil v svojem življenju z besedo in djanjem. Pa tudi mnogih drugih manj znanih umetnikov je tam pokopanih. Kosti Raffaelove so bile najdene v septembru 1833 ter so bile zopet nazaj postavljene z slovesnimi obredi v istem letu v staro marmornato rakev iz vaticanskega muzeja. Zdaj so porušene skoraj vse hiše, ktere so ob obeh straneh obdajala ta čuden spominek stare dobe. Tukaj za velikim altarjem so položeni tudi zemeljski ostanki in rakev r. Viktor-Emanuela I., laškega kralja, kateri je bil z velikimi slovesnostmi dné 19. januarja 1878 sem prinešen. Umril je še le 58 let star, akoravno je bil viditi (sicer male) trdne postave. On ni sicer želel biti v Rimu pokopan, ampak pri svojih pradedih v Turinu, ali ministri in poslanci so tako hotli, češ da se s tim utrdi vera in nerazrušljivost laškega kraljestva, ktere prvi kralj je bil on! Ne vem kaj mi je bilo, da mi ni dalo srce ogledati od bližej njegove rakve in vencev, ki nad njo visijo. En tak „venec žalosti“ so položili na njegovo

diranje Angležem od Sueškega kanala veliko krajši, in da ima manj napotja, ima pa drugih neprilichnost za sabo mimo one iz Aleksandrije, ker se tudi ne more vedeti, ali ne pride sovražnik iz Sirije ali Arabije Angležem za hrbet. Vsikako bode mogla biti založna armada v kanalu, ki bode varovala napada od te strani.

Politični pregled.

V Ljubljani 25. avgusta.

Avstrijske dežele.

Deželni zbor v Istriji je bil odprt 20. t. m. Deželni glavar Vidulich je pozdravil navzoče in zaklical „slava“ presvitlemu cesarju; spominjal se je potem umrlih udov deželnega zbora, škofa Dobrile in poslancev barona Palesini in Alberta Marchesi, zbor je v znamenje spoštovanja vstal. Sicer so pa bile na dnevnem redu le formalnosti. Druga seja je bila 21. t. m.

O slovenski slavnosti **500letnice** v Trstu, od kar je namreč prišel Trst pod Avstrijo piše „Edinost“. — V nedeljo je bila seja pod predsedništvom g. Nabergoja vseh zaupnih mož iz okolice in odbora „Edinosti“, da sklenejo, kako praznovati 500letnico. — Sklenilo se je to-le: Ako pride cesar v Trst, razsveti se vsa okolica, po vseh hribih in holmcih bodo goreli kresovi, povsod se bode streljalo, spuščali se bodo ognjemeti, na Občinah bode obilisk razsvitljen in Barkovljani napravijo razsvitljivo na morju. — Ker je zgodovinska petstoletnica 30. septembra, in pade ta dan na saboto, napravijo okoličani združeni s tržaškimi Slovenci v nedeljo, dne 1. oktobra ob 10. uri zjutraj veliko sveto mašo pri Sv. Ivanu; pri maši bodo peli slovenski pevci iz okolice in Trsta. — Po maši bode banket najbrže pri Novem svetu (Mondo nuovo) točno ob 1. uri. — Ob 3. uri pa se začne ljudska veselica na obširnem vrtu te gostilne, kateri vrt bode ves odičen. Program ljudske veselice bode obširen in se prijavi kasneje. — Da se vse to lepo izvrši, imenovala je skupščina za vsak okraj veselilne odseke, za Trst pa vodilni veselilni odsek, v kateri so izvoljeni: gg. predsednik Nabergoj, potem J. Balanč iz Proseka, Eduard Daneu z Občin, V. Dolenc iz Trsta, F. Martelanec z Barkovelj, J. Po-

gorelec z Grete, J. Požar iz Rojana, J. M. Purič iz Trsta, (Kadin) G. Sterle iz Trsta, Vincencij Sancin iz Škednja, J. M. Vatovec iz Sv. Ivana in Franc Žitko iz Trsta.

Anastazij Grün (grof Auersperg iz Thurnamhardt) je dobil spominek tudi pri blejskemu jezeru, ob poti pri Soki so vzdali kamenitno pločo iz Karškega belega marmorja.

Iz Sarajeva. Ravnatelj za denarstveni oddelek je imenovan baron Plenk, dosihmal ravnatelj denarstva v Trstu. Za notranje poslove je ravnatelj Kučera in za pravosodje Anger, in sedaj so umeščena mesta treh ravnateljev. Vsak teh gospodov dobiva plače 10000 gl., civilni drug (adlatus) Nikolič pa 16000 gl. Dvornih svetnikov pri bosenski vladi ne bode, a poleg oddelnih ravnateljev umeščeni so tudi oddelni svetniki, poprej so bili ti (oddelni svetniki) ob enem tudi ravnatelji.

Vnanje države.

Kruha ne bode dajala Črnagora **avstrijskim begunom**. Zarad tega je 2300 begunov primoranih zapustiti Črnogoro.

Govori se, da se zdaj **polzveduje in popisuje škoda**, katero so Avstrijski po bombardiranju Angležev v Aleksandriji imeli in da bode avstrijska vlada odškodovanje tirjala (to se poroča sem ter tje tudi od drugih vlad). Prav in gotovo je tirjatev opravičena, ker vničenje mesta je prouzročila le ošabna srboritost angležka brez vse potrebe. A drugo prašanje je, kdo bode odškodovanje plačal? Angleži pravijo: Egipt in njegova vlada. Če se pa praša zakaj? čujejo se le videzni odgovori. Pravi je: zato, ker Angleži nočejo in so — močnejši; po pravici se dan danes ne praša več.

Nihilisti konjem zavdajajo.

Iz Petrovgrada piše nekdo v „Extrablatt“, da so najli mrtvih 8 tistih belcev, ki bi imeli peljati voz pri kronanji. Recimo, da se to obistini, drugi tako nima veselje nad tem, da žival mori, kakor nihilisti, kajti s tem žele zaprečiti venčanju cesarjevemu, ali je vsaj zadrževati in zavirati.

Šole so proste, poučevanje nič ne stane! Kedar se zopet snide državni zbor na Francoskem, bode imel privoliti za šole 120 milj. frankov. V prihodajih 5 ali 6 letih bode treba dati za nove šole 700 milijonov frankov.

rakev tudi primorski italijančiči v imenu skrivne „Irredente“. Gledal sem vse le od dalječ pa površno; moj tovarš pa je šel bližej. Kaj je bil r. Viktor Emanuel za papeža in katoliško Cerkev, to vé vsak. Enako sem čital o njegovem sinu nasledniku Humbertu, da je prisegel vzdrževati neomahljivo neodvisnost Italije. Dandanašnji res nimajo stare pogodbe ali poudaritve nobene dejanske veljave več. Pa koliko časa bo to trajalo. Bog vé? Saj na svetu nobena ustanova večno ne traja, upamo, da tudi to gotovo ne bode! —

Popis posamnih krajev Rima, (fotografija) mostovi čez Tiberu in duri pri obzidju; razdelitev Rima.

Mesto Rim stoji kakih 7—8 ur preč od morja ali 6 francoskih milj „leghe“, vsred pustega polja, ter je neenako razdeljen na obeh straneh Tibere, ktera ob času deževja in ob tajanju snega napravi pogubne povodnji okolistoječemu polju in Rimu samemu. Pomenljivo je bilo to 1870. leta, ko je ranji Viktor Emanuel prvokrat v sv. mesto prišel, da je ta dan Tibera poplavila Rim! Na desnem bregu te reke so holmci Vatikan in Janikui; na levem: Pincio, Kvirinal, Viminal, Esquilin,

Celij in Aventin, ki se vlečejo položno kakor nepretrgana veriga v okrogu, sred kterega se vzdigujeta na samem grič Palatinski in Kapitolski. Prebivalstva šteje zdaj blizo 250.000 duš. Naj bolj obljudei kraji so dandanašnji stari Campus Martius, (Martovo polje) kraj ali prostor, ki obsega Pincij, Kvirinal, Viminal, Kapitolin in rako. Na ostalih holmcih se nahajajo hiše, vrtovi in vinogradi. Unstran Tibere je mestni oddelek prektiberski in Borgo, imenovan Leoninsko mesto, kateri je bil svoje dni posebno zvesto udan papežu, a v današnji dobi se je menda tudi njegova zvestoba zlo ohladila, ako pomislimo, da se je 1870 l. Rim brez posebnega protesta od strani prebivalcev zasedel. Obsega pa ta oddelek mavzolej Adrianov, imenovan grad sv. angelja, in Vatikan; pa tu je mesto malo raztegneno, kakor tudi prebivalstvo, kterega utegne šteti ta oddelek le okoli 40.000 duš. Nekteri trdijo, da tu se nahajajo nepokvarjene ali nepomešane plemena starih Rimljanov. Znad tih holmcev zlasti pa raz stolpa na Kapitolju in 139 metrov visoke št. peterske kupole, se vživa prekrasen razgled mesta in letovišč (vil gosposkih hiš) tje do podnožja apenenskih odrastkov.

(Dalje prih.)

Nekatere novih šol so prazne, vzlasti odsihdob, ko se v veri ne poučuje več. V Bourg-de-Péage pri Valence ima učitelj 1400 frankov a učenca ne jednega. V Avignon je pripravljaj profesor govornišva Mas, 12 učencev za skušnje, a dostal je le jeden. Se ve da meščan Mas je že pred dlé časom rekel, on išče republikancev, a ne dohtarjev. Po uradniyah in sicer povsod tožijo, da se mladi ljudje, katere imajo umestiti, niso nič učili, in se tudi nič nečejo učiti. — Od kod pride to?

V rudniku v okolici reke Rodana (Rhone) na Francoskem so že večkrat delavci **nemir napravljali**. Nemiri so letos že trajali kakih 14 dni, a še le sedaj se zve nekaj gotovega. Prva naznanila so došla v Paris, ko je že odposlan bil bataljon vojakov v Montcaules-Minea, kjer je sedaj središču temu nemiru. Oficijozna poročila so se glasila, da so bili tujci, ki so razsajali, a domači delalci so bili mirni, sedaj so poročila drugačna.

Delavci niso smeli med sabo imeti družeb, a osnovali so si skrivno družbo. 5. t. m. so bili nabiti oklici te revolucionarne družbe. Naslednje dni so potokli vse britke martre, in 13. t. m. so podoba M. B. z dinamitom streljali. — Oblasti se zato niso zmenile, saj je šlo le za svete podobe, in vendar so žugali s smrtjo župniku, občinskemu predstojniku, šolskim bratom in rudniškim ravnateljem. Po noči na 15. t. m. so v Bois-de-Verne ulomili v cerkev in v župnijo z dinamitom, tam so razsajali in ropali, in tudi po šoli šolskih sester. Na predvečer je že prišel podnačelnik iz Châlon v Montcaules-Minea, da varuje ljudstvo. 16. t. m. je prišlo več oddelov žandarmerije, prefekt iz Macon, državna pravdnika iz Macon in Auton, generat okraja in 17. t. m. bataljon vojakov. Oj tega časa je bil tje poslan še 1 bataljon vojakov, in pripravljani so bili konjiki in prefekt, ki je bil v Parizu, je hitel domov. — Oblasti so najdle pisma skrivne družbe, iz katerih se vidi, da so mislili na vstajo in prekucijo. Vladne osebe se sklicujejo zmerom na slavno revolucijo, kako morejo sedaj tajiti sorodstva z vstajniki, socialisti. Vrana je vrani podobna. Oboji cerkev sovražijo. Kar se je sedaj zgodilo v porečji Rodana, je dobro svarilo, da bi ga le porabiti hoteli. Ali niso oblasti pokazale, kako se vrata lomijo pri redovnih hišah, ali niso redovnikov na ulice tirali. Iz šol so odpravljali svete podobe in jih metali med staro šaro. To se je zgodilo po vsi deželi in časopisi so govorili v tem, kakor v slavni činih. — In sedaj? V Parizu predrzni vzmoviči strahujejo. Ako jih policija strogo prime, vpijejo listi: Državljane preganjajo! Uže pred 50 leti je nekdo rekel: Vsi tatovi in zanikrneži so dobri republikanci. Ako tedaj hočejo imeti v Parizu ljudovlado, morejo še trpeti take ljudi med sabo.

Na Švajcarskem hočejo vpeljati brezversko šolsko postavo. V Bernu je podpisalo 10.000 protestantovskih meščanov predlog (referendum) zoper nihilistično šolsko postavo.

Iz Londona 24. avgusta. Večerni listi javljajo telegram, vsled kterega bi bili Angleži vzeli Teb-el-Kebir ob železnici, ki pelje v Kairo in tam vjeli 2000 mož. (Se ne potrjuje.)

V Egiptu je bilo 1280 evropskih vradnikov, njih plača je bila 373.591 L. 358 Talijanov je dobivalo 70.560 l. tedaj okolo 200 l., na glavo; 328 Francozov je dobivalo na glavo 353 l., 269 Angležev 96.240 l., na jednega 358 l., ali 4300 gl. to je Francozje in Angleži so bili tajni svetovalci, a po stanu navadni kupčijski strežniki. Razen plače je še kaj odpadlo, za kar ni treba veliko dela, a široke vesti. —

Obresti bi imel l. 1881 plačati Egipt 4 milij. 788.840 l., za ladije 681.486 l., evropskim vladnikom 373.491 l. v. z. n. s. to 5.843.817, ali na vsakega Egipčana 0'88 l. ali 10'5 a. v. Ali je to v. z. n. s. se bode to moglo izterjati z vojaško silo! Kmetov je kacij 4 milijone; občine imajo dolga 25 milijonov frankov in za to vsako leto obrest plačevati 5 milijonov. Tako pride na kmetih na glavo 11'44 gl. davka. Potem pridejo pa še oderuške obresti pri judih in grekih od 60 do 90 odstotkov. Zadolžiti se, so bili prisiljeni, odkar so davke, poprej v žitu, na denar vrgli t. j. od časa evropskega gospodarstva. Se ve, da so jih poprej tudi drli, a tega, česar niso imeli, jim niso jemali — namreč denarja. Od kar pa v denarjih plačujejo davek, narede dolg na prihodnjo letino. Namest davkarja je sedaj selski oderuh, ki mu vzame še to, kar mu prej davkar ni jemal. — Tako kulturo razširjajo evropski libarji po Egiptu, a v tem so nekako podobni liberalcem v stari Evropi, ki tudi silijo kmeta, naj v denarjih odrajtuje, kar je poprej s pridelki plačeval, rečimo duhovensko biro i. dr.

Iz Aleksandrije. Beduini so razdrli železnico, da bi ubranili Arabiju umakniti se v Zgornji Egipt. — V Abukiru je nekaj vjetih avstrijskih podložnih, avstro-ogrski poslanec je prosil Volseleya, naj pove Arabiju, da vjeti niso Angleži.

Iz Port Said 23. avgusta. Arabi so zopet posedli trdnjavo Ghemile in so tam nape naredili. Preteklo noč je le-sem prišlo sedem častnikov armade Arabijeve, med njimi poveljnik s štabom.

Na Jutrovem se zbirajo črni oblaki zoper kristjane. Iz mnogo krajev iz Beirut, Jaffa, Tripolis, Benghazi se naznanja, da je skrivna zarota zoper kristjane, ki dobiva svojo glasilko iz Carijgrada. — Velevlasti po svojih poslancih na to opozorjene, pritožili so se pri Porti, ki je na to dala ukaze, naj se ubrani moritvi. Hujskanje (agitacija) zoper kristjane vendar ne poneha. — Iz tega se dá sklepati, da se je zbudil muzulmanski fanatizem v Aziji in Afriki.

Iz Izmalle 22. avgusta. „Reut. B.“ Ko je bil včeraj sovražnik premagan pri Šalufu, je popustil vse svoje zasedbe med Ismajlijo in med Suecom in bežal proti Zagazigu.

O katol. misijonu v Afriki časniki poročajo: Katoliški misijon v Kartumu in drugih pestajah zgornjega Egipta ob obeh rekah Nila je najbrž že zgubljen in zatrt. Tako imenovani „Prerok“ (krivi) se je Kartuma polastil in zato sta avstrijski in nemški konsul najela barko, da zamoreta v sili s svojimi narodnjaki nesrečno mesto zapustiti. Krivi prerok ravno zdaj toliko laglje gospodari, kakor hoče, ker se mu nima zaradi angleško-egiptovske vojske nikdo ustavljati. Da bi krivi prerok pustil katoliške misijone živeti, ni misliti; saj je krivi prerok. — Ranjki škof Comboni je umrl še ravno o pravem času, da ni vidil uničenja trudapolnega svojega dela. Nesrečna Afrika!

Izvirni dopisi.

Iz Loke, 20. avg. Nedavno je nekdo Ločanov omenil v Vašem cenjenem listu, ter zatrdoval, da se v Loku zgodi za bralece toliko novega, kakor v Žabnici; pa to menda vendar ne bode res, kajti iz Žabnice še ni bilo niti v „Slovencu“ niti v kakem drugem listu saj sedem let nobenega dopisa — k večjemu v „Novicah“ kak inserat, da kdo méd in divjake prodaje, ali da preskrbuje mlaticnice, slamo-

reznice itd. — iz Loke se pa vendar sem ter tje najde tudi v „Slovencu“ kak dopis.

Dne 6. t. m. priredila je naša čitalnica veselico, katere čisti dohodek je bil namenjen „Narodnemu domu“ v Ljubljani. Ker je ravno sedaj več ptujcev tukaj na počitnicah, se je zraven obilo domačih tudi mnogo ptujih zbralo v čitalničnih prostorih. Veselica se je vršila v splošno zadovoljnost zbranega občinstva. Reči se mora, da se Ločani pač dobro zavedajo, kadar je treba kaj za narodno stvar storiti.

Ker sem poprej že Žabnice omenil, naj mi bo dovoljeno, da še nekaj tamošnjih napak navedem, katerim jaz saj upam, bi se prav lahko v okom prišlo. — Pred nekaterimi dnevi sem se peljal iz Kranja skozi Žabnico. Pred seboj zagledam popotnika rokodelskega pomočnika — in krog njega polno tropo fantinov, ki so menda ravnokar še le šolo zapustili. Kratkočasili so se s tem, da so v reveža kamenje, jabolka itd. metali. Omeniti pa je, da se je to godilo sredi vasi in v navzočnosti odraslenih, — znabiti celó starišev — kateri so še celo dopadajenje nad svojo nadepolno mladino kazali. Vsaj imajo vendar tam že nekaj let sem šolo, pa se otroci ne omikajo toliko, da bi saj popotne mirno iti pustili? Da se to ni godilo prvokrat, je gotovo, kajti že večkrat sem slišal pritožbe, da se je to all to zgodilo že marsikomu tam na cesti. Tako n. pr. se je moj prijatelj B. zadajo zimo enega večera nekoliko v Kranju zakasnil, in ko je šel skozi vas ni mogel z vozom naprej, ker bil je po vai cesti bližaji plot razmetan in hočeš, nočeš — moral si je pot sam delati, da je mogel domu. — Želeti bi toraj bilo, da bi oni, ki v takih rečeh morejo posredovati, nekoliko bolj pazili na občni red na Žabniški cesti in sploh po vaséh.

Z Dolenjskega, 23. avg. (Zlata maša v Trebnjem.) Ne bom kmalo pozabil prelepe slovesnosti, ktere sem se na Veliki Šmaren 15. t. m. vdeležil. Visokočastiti g. dekan trebanjski Janez Kovačič obhajali so svojo zlato mašo. Rojeni 23. jun. 1806 in posvečeni 26. jul. 1832 pridobili so si najprvo kot dvorni kaplan knezoškofa Alojzija Wolfa, potem kot duhovni pomočnik v Idriji, župnik v Srednji vasi in na Bistrici v Bohinji, kot dekan v Idriji in Trebnjem nevenljive zasluge, ktere jim je mili Bog že na zemlji poplačal s tem, da jim je dal dočakati tako redko slovesnost, da so jih ljubili in spoštovali povsod farani in duhovni pomočniki, katerim so bili vselej očetovski prijatelj.

Na predvečer je napravil prečast. g. dekanu trebanjski pevski zbor veličastno večerico. Slavnostno kantato je nalašč za to vglasbil P. Hugolin Sattner po besedah g. L. Jerana; vse Trebnje in grad je bilo lepo razsvetljen. V torek zjutraj je jela prihajati duhovščina, in pred sv. opravilom je preč. g. Alojzij Košir, duh. svét. in župnik Šentruperski v imenu dekanijske duhovščine poklonil jubilantu dragoceni kelih s primernim nagovorom. Kaplani jubilantovi pa so mu izročili palico, jako umetno zloženo in res lepo narejeno po g. Doganu. Potem nas je 31 duhovnov in mnogo svetne gospode spremljevalo častiljivega starčka v krasno ozaljšano cerkev, kjer se je zopet pela nalašč vglasbena pesem, P. Angelika „Zlatomašnik“. Po odpetem „Veni Sancte Spiritus“ stopijo na leco mil. g. prošt Jarc ter imajo primeren govor. Med sv. mašo, ktero je g. zlatomašnik s krepkim glasom pel, smo občudovali lepo in popolno cerkveno petje. Po opravljeni bežji službi, se vrnemo v farož. Tú so mu naj pred Trebanjci izročili diplom

častnega člana trebanjske občine; potem mu je okrajni sodnik, g. L. Golia v imenu njegovih častilcev izročil srebrn kozarc, šolarji svoja srčna voščila, šolarice nežne darove. Pri obedu je govoril prvo zdravico, okrajni glavar g. Jos. Ekel jubilantu, in za tem so se vrstile druge pri takih slovesnostih navadne napitnice. Bog ohrani še mnogo let preč. g. dekana! Slava pa tudi fari Trebanjski, ktera tako časti svojega duhovnega pastirja.

Nekaj moram še omeniti, in sicer zato, da bi se tudi drugje posnemalo. Pred nekaj leti ni bilo tam še nobenega pevskega zbora, in veden križ s pevkami, kakor drugej. Zdaj pa, kako se čudim, ko začujem dobro izurjeni pevski možki zbor, kateri vsako nedeljo v cerkvi lepo prepeva slavo božjo.

Naj bi se tudi po drugod posnemalo; že gré, če se le hoče, pa — brez truda nič.

Vrhnika 23. avg. Naša farna cerkev je letos zopet lepo ozaljšana. Prečast. g. dekan so kupili pri g. Samasi v Ljubljani nov velikonočen svečnik. Prav lep je, napravljen v gotičnem slogu in stane s stalom vred 130 gl. Kakor drugod tako je tudi pri nas bratovšina sv. Rešnjega telesa močno razširjena. Imela je bratovšina dva bandera, ktera sta se nosila pri procesiji sv. Rešnjega Telesa slovesno pred udi. Pa bandera bila sta stara, slaba in slike na večih krajih še poškodovana. Po prizadevanji nekterih posebno pobožnih in vnetih družabnic napravila je letos bratovščina dva lepa nova bandera. Slike narisal je naš rojak g. Simon Ogrin in sicer na eni strani presv. Rešnje Telo, na drugem pa Kristusovo vstajenje. Prav lepo delo je. — Pa tudi naši verli Hribljani niso hotli zaostati. Tudi oni so imeli že staro bandero. Vneta ključarja vzameta reč malo pred binškošmi v roke, začneta po hišah nabirati darov, pri splošnji vnemi in dareljivosti za cerkvene reči bil je potreben denar hitro skupaj in pri procesiji presv. Rešnjega telesa nosili so hribski fantje z veseljem novo farno bandero. Vsi trije banderi so res lep kinč naši, že tako lepi farni cerkvi.

Tudi narodna reč se pri nas enako veselo razcvita, posebno pa čitalnica verlo napreduje. Letošnji predpust, kakor je bilo že omenjeno, napravila si je lep glasovir, kateri stane 325 gl. Ker pa ima vsaka družba lastno zastavo, pod katero se udje o javnih shodih zbirajo, začelo je predsedništvo začetka avgusta nabirati prostovoljne darove za novo čitalnično zastavo. Akoravno se tukajšni rodoljubi letos za razne reči že mnogo darovali, vendar je bila potrebna svota po hvalevrednem prizadevanji g. G. Jelovškega v kratkem času nabrana.

Veselica v nedeljo, 20. avg., se je dobro obnesla. Ljudstva se je iz trga in iz raznih družih vasi, posebno iz Bevk, obilo vdeležilo. Pri jako nizki vstopnini 20 kr. nabralo se je vendar z loterijo vred čez 74 gl. Spored je bil dobro izpeljan, posebno je vsem dopadel nagovor g. L.

Naša posojilnica in hranilnica si je v kratkem času svojega obstanka pridobila mnogo zaupanja. Vstanovljena lansko jesen je pričela svoje delovanje meseca svečana in v tem kratkem času imeia je že čez 46000 gl. prometa. Res veliko! Bog daj srečo in napredek v vseh rečeh zlasti v slovenski poštenosti in verni značajnosti.

Iz Labudske doline, 13. avgusta. Praznovali smo 13. avgusta neko izvanredno slovesnost. O. Hermann Venedig so obhajali svojo zlato mašo. Bili so rojeni l. 1807 v Tržiču na Gorenjskem. Učili so najpred po dokončanem modroslovju fiziko v navtiški aka-

demiji v Trstu. Prestopili so l. 1829 tukaj v št. Pavlu k redovnikov sv. Benedikta in so pozneje bili čez 40 let v Celovcu in v št. Pavlu učenik latinskega, grškega, nemškega, slovenskega, italijanskega in francoskega jezika in brzopisa. Izdali ter objavili so več nemških in slovenskih knjig in bili pohvaljeni od visokih šolskih oblastij. K lepi slovesnosti njih zlate maše je privrelo toliko ljudstva, da je bila naša velika bazilika prenapolnjena. Vsem poslušalcem so gosp. Gallus Jaeger srca razgreli naštevaje zasluge jubilarja pri pastirovanju, v šolah in na slovstvenem polju. Počastil jih je tudi s svojo navzočnostjo prečast. gosp. Ed. Schweiser prof. izobraževalnih umetnosti v Monakovem, ter jim podaril lično naslikano, jako pomenljivo podobo velike umetniške vrednosti in ž njo jako razveselil častitljivega starčka. — Po tako zaslugopolnem življenju jim mi, njih sobratje, radi privoščimo zasluženi počitek iz srca: Ad multos annos — ter želimo, naj bi jih Bog še dolgo zadovoljne med nami ohranil!

Z Brezji, 24. avgusta. V dopisu iz Gorice berem, da so bile na Borbani poleg stare Akvileje krasne sveče darovane, ki so bile z dinamitom napolnjene — ali kar strmel sem, ko berem pod zvezdo opazko vrednikovo: „Prav enako se je, kakor zvemo ravnokar, tudi na Brezji (tukaj pravi vsak na Brezjah) na Gorenjskem zgodilo. To je neresnično ker o tem tukaj ni nič novega, in se ni zgodilo.“

Domače novice.

V Ljubljani, 26. avgusta.

(Dovoljenje.) Visoka vlada je vredniku na prošnjo dovolila vstanoviti kat. tiskarno. Hvala!

(V sv. Jakoba faro) vrstene so vse hiše, ki spadajo pod Ljubljansko mesto od Subega bazarja do Ocvirka, poprej so slišale te hiše pod faro v Rudniku. V ponedeljek so bile okinčane vse tamošnje hiše s zastavami in zelenjem, pri Ocvirkovi hiši pa je lep venec preko ceste kazal mejo sv. Jakobske fare. Mestni župnik je prišel popoldne pozdravit nove farane, in bil je povsod prijazen sprejet. — Novi farani se bodo tudi pokopavali na mestnem pokopališču pri sv. Kristofu? Tudi marsikje na Kranjskem bi bilo umestno, ako bi bile fare drugače vrstene, a vprašanje, bi bili ljudje s tem tako zadovoljni, kakor so bili v Ljubljani.

(Redki primerlejši za ljubljansko škofijo) (bilo bi za vsako) je, da ima letos devet zlatomašnikov (deseti, g. Jak. Košir, je ravno zadnje dni umrl) in pet biseromašnikov. Vseh zlatomašnikov vkup (mašnikov od 50 do 60 let) jo v naši škofiji 21. Res lepo stevilo! Marsikateri še v službi, kar je gotovo redka milost.

(50letnica) obhaja letos g. Mat. Kaderžavek, ki je v Blaznikovi tiskarni služil vsa leta. Še dva druga stara delalca ima ta tiskarna, namreč nekdanjega vrednika „Slov.“, g. Ferd. Pevca, in g. Alojz. Majerja, odgovornega vrednika „Novic“. Prvi služi že 32 let, drugi 25 let. — Slavno za tiskarno in služitelje!

(Veselica.) Pretečeno nedeljo, 20. t. m. je bila v Kranji veselica na korist „Narodnemu domu“. Navzočih je bilo več odličnih oseb iz Ljubljane, med njimi tudi nekaj pevcev iz čitalnice. Veselica je izpala na zadovoljnost vdeleževalcev.

(Blagoslovljenje zastave.) Danes v soboto 26. t. m. se slovesno blagoslovlja zastava 26. pešpolka Mihael veliki knez Ruski. Zato je odbrana leva stran na travniku pod Turnom.

(† Odbetnik dr. Koceli) je umrl 18. t. m. v Krškem na Dolenjskem v 37. l. svoje starosti. Sicer je dolgo biral, a njegova smrt je nemilo dirnila ves slovenski narod. Ranjki je z g. Pfeiferjem Krško probudil v narodno življenje. Slava njegovemu spominu!

(Cesarske premije za povzdigo konjereje.) Na Kranjskem se bo za leto 1882 vršila delitev cesarskih premij v c. kr. cekinih in v srebrnih svetinjah, kakor tudi delitev priznanih diplom: a) za kobile z žebetom, b) za mlade kobile, c) za žebice v čveterih konkurznih postajah, ki so spodej imenovane: V Ribnici za politični okraj: Kočevje 4. septembra 1882. V Šent Jerneji za politične okraje: Krško, Rudolfovo in Černomelj 6. avgusta 1882. Na Vrhnikih za politične okraje: Litijo, Ljubljansko okolica, Logatec, Postojno in mesto Ljubljana 9. septembra 1882. V Kranji za politične okraje: Kranj, Radovljico in Kamnik 12. septembra 1882. V vsakej konkurznej postaji se začne delitev premij ob imenovanih dnevih ob devetih predpoludne. Za to delitev premij veljajo uredbe, katere so se naravnale po pravilih, ki za to veljajo, s privolitvijo c. kr. ministerstva za poljedelstvo z ozirom na posebne razmere te dežele.

(Narodna čitalnica v Škofji Loki) napravi jutro 27. avgusta 1882, veselico. Program: 1. Mestec, vesela igra v 1 dejanji. 2. Eno uro doktor. Burka v 1 dejanji. Vstopnina za neude 30 kr., za ude 20 kr. Začetek ob 8. uri.

Razne reči.

— Ravnatelj Lloydov vit. Petke se je peljal v ladji k razstavi. Valovi so vrgli ladjico na kamen tako, da je dobila luknjo in se začela potapljati. K sreči so hitro prišli na pomoč in rešili gospoda, ohranili pa tudi ladjico.

— Prehodi čez Alpe. Cesar Henrik IV je šel po zimi l. 1077 z velikimi težavami čez goro Cenis. V srednjem veku so naj več hodili čez Gothard. Od l. 1682—1846 so bili oo. kapucini za strežbo. Meseca julija 1775 se je peljal prvi voz čez ta prelaz. L. 1806 so začeli voziti po cesti Simplon, katero je Napoleon napravil. Bernhardin in Splügen sta dobila ceste l. 1820. Od l. 1820—1832 so delali novo cesto čez Št. Gothard. Čez Semering so uže Rimljani imeli cesto izpeljano. Začetkom tega stoletja so izpeljali složno cesto, a pod Brukom železnico. Mont Cenis so prevrtali konec vlade Napoleona III (1869.) Gothardov prerov so dodelali l. 1881. — Tunel čez Arlberg ravno kar delajo, železnica je čez Pontebo v Italijo in čez Brenner na Tirolih, Francozje pa ravno sedaj mislijo še drugo železnico napraviti, a ne vedo prav, kje bi začeli (ali čez Simplon ali drugej). V Švajco so pred nekaterimi leti izpeljali železnico čez Pontarlier. — Alpe tedaj ne bodo zadrževale prometa, a tudi — vojska ne.

Shod českých učiteljev v Pelznu.

7. avgusta.

Skoraj ob istem času, koj nemški učitelji v Liberci (Reichenberg), so zborovali česki učitelji v Pelznu, navzočih je bilo kakih 1200 vdeleževalcev.

Prva točka programa je bila: „Zakaj česki učitelji branijo načelo, da se mladina na podlagi svojega maternega jezika poučuje in in vzreja.“ Govoril je g. Puhta iz Pelzna. Ostro je grajal stariše, ki pošiljajo svoje otroke v šole, kjer se poučuje v jeziku otrokom nerazumljivem, in je našteval škodljive posledice

takemu poučevanju. Tudi drugi govorniki so govorili v tem smislu. Razume se, da zaradi tega niso bili navskriž misli; sprejeta je bila naslednja resolucija jednoglasno.

1. Oziraje se na to, da le razumljiva beseda srce gane in um razsvetljuje, da se le v maternem jeziku more pedagogično postopati, je nemogoče mladino s pridom poučevati in vzgojevati v šoli, kjer se poučuje mladina v jeziku nji nerazumljivem.

2. Ker je šolsko poučevanje v jeziku mladini nerazumljivem zoper jasne besede postavnih naredeb o namenu ljudske šole, naj posebna postava določi, da se v ljudsko šolo jemlje le taki otroci, ki govore jezik, v katerem se v šoli poučuje.

Druga točka v programu je bilo posvetovanje o noveli za spremembo šolske postave 14. maja 1869, kakor je bilo predloženo gosposki zbornici 24. januarja t. l. Debatu je sprožil g. Losensky iz Pelzna. On je zoper novelo in je podpiral pozamezne resolucije, katerih je bilo vseh skupaj 13. Prva resolucija se glasi: „Šole, ktere se vzdržujejo iz kacega javnega zavoda so javne, in ne smejo imeti ne po notranjem ne po vnanjem vrskega značaja. Vrske zadruga imajo povsod enake pravice, skrbeti za verski pouk.“

(Dalje prih.)

Umrli so:

22. avgusta. Karolina Heršič, 45 let mrtud. Maks Matevže 26 let, tifis. Juliana Jozefa Prošel, 59 let, vodenica.

23. avgusta. Anton Passar, 67 let, pljučna jetika.

24. avgusta. Dr. Rihard Lah, c. kr. avskultant, 25 let pljučna jetika.

V bolnišnici 20. avgusta. Franco Rekar 6 mescev.

23. avgusta. Neža Armič, gostija 60 let. Alojzija Kvas, 45 let, pljučna jetiku.

Javne dražbe.

28. avgusta. 1. eks. držb. pos. Marjeta Stare iz Trboj. 1645 gl. Kranj. 1. eks. držb. zemljišča na močvirju Sebast. Selana iz Viča. 350 gl.

29. avgusta. 3. eks. držb. pos. Jožefa Zor iz Mošenj — Kranj.

30. avgusta. 1. eks. držb. pos. Jozefa Krainger iz Kočevja. 1. eks. držb. pos. Janeza Pirc iz Ravnega Krško. 3. eks. držb. Martina Tancik iz Zg. Iga. 1984 gl. 1. eks. držb. vžit. prav. Franceta Jager Dalnavas. 718 gl. 35 kr. Ljubljana. 3. eks. držb. pos. Janeza Strgar iz Velikega Berda 2350 gl. Senožede. 1. eks. držb. pos. Kasperja Konobl iz Šent. Mihela 777 gl. Senožede.

31. avgusta. 1. eks. držb. pos. Janeza Nagode št. 7. Hotederšica 2755 gl. 1. eks. držb. pos. Jožefa Prudu iz Dolenjevasi 1288 gl. 1. eks. držb. Janeza Milavec iz Cirknice 5790 gl. 1. eks. držb. Andreja Turšič iz Dolenje vasi 910 gl. 1. eks. držb. Janeza Skvarce iz Rot 4010 gl. 1. eks. dražb. Franceta Švelc iz Dolenjevasi 1133 gl. vsi v Logatcu. 1. eks. držb. Andreja Hrašt iz Zatičine 3230 gl. Zatičina. 1. eks. držb. Andreja Krese iz Sel p. Toplicah 2330 gl. Rudolfovo.

Ravnokar je na svitlo prišel

Harmoniumspiel

von

Mettenleiter.

II. Theil.

Oba dela I. in II. veljata 3 gl. 78 kr., po pošti pa 3 gl. 93 kr. Vsi izvedeni delo hvalijo.

Dobiva se po

Katol. bukvarni.

Telegrafične denarne cene 25. avgusta.

Papirna renta 76.85 — Srebrna renta 77.25 — Zlata renta 95.30 — 1860letno državno posojilo 130 — Kreditne akcije 311. — London 119.05 — Ces. kr. cekini 5.63 — 20-frankov 9.44.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.